

Nr 526

Av herr Ohlin m. fl., om skattelättnad för sparande och extrainkomster.

En av de angelägnaste uppgifterna för närvarande på skatteområdet är att genomföra sådana reformer som inom ramen för en sänkning av skattetrycket kan verka särskilt befrämjande på sparande och arbetsvilja. Det statsfinansiella utrymmet för en sänkning av beskattningen måste åstadkommas genom rättvist avvägda besparingar i statsutgifterna. Detta utrymme kan vidgas genom sträng återhållsamhet med fortsatta utgiftsengagemang i förning med en produktionsbefrämjande politik, som ger folk arbete och ökade inkomster samt ökar skatteunderlaget. En omläggning av finansieringen av vissa sociala förmåner i riktning mot ökad användning av egentliga socialförsäkringsavgifter och minskat anspråk på allmänna skattemedel kan också vara ägnad att befrämja en mera rationell avvägning av skattesystemet och lämna utrymme för produktionsbefrämjande skattereformer, som kommer hela folket till godo.

I särskilda motioner till denna riksdag har vi mera utförligt presenterat vår syn på skatte- och budgetpolitiken och de reformkrav som enligt vår mening nu anmäler sig. Vi har där angivit att reformpolitiken bör bedrivas efter riktlinjer som målmedvetet tar sikte på att göra det mera lönande att arbeta och spara. Ett viktigt led i en sådan i verklig mening produktions- och framstegsfrämjande politik skulle utgöras av att skattelättnader på ett för den enskilde direkt och påtagligt sätt kunde beredas för sparande och inkomster av extra arbete. Denna tanke leder fram till det från vår sida tidigare framförda förslaget om skattefrihet — upp till visst maximibelopp — för medel som insättes på särskilda sparkonton.

Förslaget om s. k. skattesparkonton har framförts i motioner från vår sida såväl 1957 som 1958. Initiativet ledde till att riksdagen på förslag av bevillningsutskottet år 1957 hemställde hos regeringen om utredning i ämnet. En sådan påbörjades först 1958 men har ännu inte lett till något resultat, trots att de i våra motioner angivna riktlinjerna för ett system med skattesparkonton var konkret utformade och i detalj utförda. Med hänsyn till den betydelse vi tillmäter ett på angivet sätt utformat system med skattesparkonton och då förslag från den pågående utredningen förefaller dröja, anser vi oss böra föra fram frågan på nytt inför riksdagen. En förordning om skattesparkonton bör enligt vår mening kunna antagas av riksdagen som ett provisorium i avvaktan på resultatet av utredningen.

Systemet skulle utformas enligt följande:

1. Sparandet skall ske på särskilt sparkonto i bank eller i därmed jämför-

lig penninginrättning. Räntegottgörelse förutsättes ske efter högsta räntesats vid inlåning.

2. Sparkonto må uppläggas endast av till statlig inkomstskatt skattskyldig fysisk person, som är mantalsskriven i Sverige och som fyllt femton år.
3. *Insättning å sparkonto* kan ske antingen genom arbetsgivarens försorg eller av den skattskyldige själv.
  - a) Skattskyldig, som erlägger preliminär A-skatt, kan efter anmälan till arbetsgivaren medgivas avdrag från det lönebelopp, varå skatten uträknas med ett sparbelopp, som arbetsgivaren överför genom postgiro eller på annat sätt till hans sparkonto. Vid det avlönings-tillfälle, då avdrag sker, får detta sparbelopp för att underlätta administrationen icke understiga 25 kronor vid veckolön och 100 kronor vid månadslön. (I detta fall inträder alltså omedelbar skatte-lättnad.)
  - b) Skattskyldig, som har att erlägga preliminär B-skatt, har att själv göra insättning å sparkonto. Även annan skattskyldig kan, om han så önskar, själv göra insättning på dylikt konto. (För de insättningar, som icke göres genom arbetsgivaren, kan avdraget i beskattningen icke få effekt, förrän vid uträknandet av den slutliga skatten.)
4. I samtliga fall skall gälla att det sparade beloppet anges i deklarationen och styrkes med intyg från den bank eller annan penninginrättning, där sparkonto upplagts.
5. Taxeringsmyndigheternas kontroll av att nysparande föreligger kan ges samma schematiska utformning som den prövning, vilken ägde rum vid premiesparandet.
6. Skattebefrielse skall kvarstå så länge medlen inestår å sparkonto. Vid *uttag från sparkonto* skall det uttagna beloppet återföras till beskattning enligt nedanstående bestämmelser.
  - a) Skattskyldig, som uttager medel å sparkonto inom tre år från insättningen, skall till beskattning upptaga hela det uttagna beloppet.
  - b) Skattskyldig, som bibehållit medel på sparkonto under *tre år*, skall vara berättigad att vid uttaget till beskattning endast uppge 70 procent av beloppet, som stått inne under treårsperioden.
  - c) Skattskyldig, som på sparkonto bibehållit medel under *sex år* eller mer, skall vid uttag endast till beskattning uppge 35 procent av det sålunda uttagna beloppet.
  - d) Vid uttag från sparkonto, på vilket insättningar har skett under en följd av år, skall så anses som om det först insatta beloppet först uttagits.
  - e) Vid varje uttag från sparkonto skall den skattskyldige uppvisa skattekort och banken innehålla och till uppbördsmyndighet inbetala 25 procent av det uttagna beloppet. Vidare skall banken årligt

- gen lämna taxeringsmyndighet besked om uttaget samt rörande storleken av det belopp, som inbetalats till uppbördsmyndighet.
7. Storleken av det belopp, som årligen kan insättas på sparkonto, begränsas till 3 000 kronor. Maximigräns för insättning å dylikt konto skall vara 30 000 kronor. En skattskyldig får endast inneha ett sparkonto.
  8. Maximeringen av insättningsbeloppet till högst 3 000 kronor per år skall — efter medgivande av vederbörlig skattemyndighet — icke gälla sådana fall där den skattskyldige har åtnjutit s. k. ackumulerad inkomst, ej heller skall angivna begränsning tillämpas, då en person haft exceptionellt hög inkomst hänförlig till ett beskattningsår. Med sådan inkomst som sist sagts förstås en totalinkomst, som med en tredjedel överstiger det föregående årets inkomst. Även för dessa senare fall gäller den totala begränsningen till 30 000 kronor. Utnyttjandet av skattelättnaden för skattesparandet skall icke föranleda att den särskilda skatteberäkning, som tillämpas för ackumulerade inkomster, reduceras.
  9. Vid dödsfall skall dödsboet skatta för medlen på sparkonton, såvida icke dödsbodelägarna överför medlen på egna sparkonton, varvid dödsbodelägarna icke är berättigade till annan skattelättnad än den som följer av att medlen sparats tre, respektive sex år.
  10. Sparkontot skall icke få överlåtas eller pantsättas. Emellertid är skattskyldig berättigad att för erhållet lån för bostad låta spärra sparkontot. De lån, som här avses, skall gälla nyuppförda lägenheter eller egnahem.

Några väsentliga drag hos systemet är följande:

- a) Genom att sparkontoinsättning skulle kunna ske — efter överenskommelse härom — i samband med löneutbetalning och skattelättnaden kunna komma till uttryck redan vid källskatteavdraget, skulle skattelättnaden bli direkt och omedelbart påtaglig för den enskilde.
- b) Genom maximeringen till föreslagna 3 000 kronor per år och 30 000 kronor per enskilt konto skulle de mera välsituerade inte otillbörligt gynnas.
- c) Systemet erbjuder en enkel och samhällsekonomiskt gynnsam metod för en begränsad *resultatutjämnning vid beskattningen*. Särskild hänsyn har tagits till sådana fall av extrem inkomstvariation, som uppträder vid s. k. ackumulerad inkomst. Härigenom skulle t. ex. författare, vilkas inkomster för ett arbete som kan vara utfört under en period av flera år utfaller under ett och samma taxeringsår, få en mera rättvis skattebehandling.
- d) Genom att skattelättnaden blir större för belopp som inestår längre tid på kontot gynnas ett mera *långfristigt* sparande, vilket är samhällsekonomiskt fördelaktigt.

- e) Genom att skattesparkontot skall kunna utnyttjas för bostadslån för spararnas egen räkning innebär systemet *ett gynnande av bostadssparandet*, vilket också är önskvärt.
- f) Systemet medger slutligen en indirekt väg att åstadkomma *skattelättnader för extra inkomster* av olika slag, och på en väg som är tekniskt sett relativt enkel. Det kan nämligen förutsättas att det för den enskilde i allmänhet är lättare att spara av extrainkomster än av ordinarie inkomst. Genom att spara av extrainkomsten via insättning på skattesparkonto erhålles en skattelättnad för extrainkomsten. För den som genom extra insatser t. ex. vill skaffa sig och sin familj ett eget hem, erbjuder det föreslagna systemet en stimulans. Samhället ger honom ett påtagligt stöd för hans extra insatser och för hans sparsamhet och belönar honom för detta.
- g) Kontrollen förutsätter att den skattskyldige måtte på ansvar enligt skattestrafflagen deklarerera sin *totala förmögenhetsställning* vid årets början och slut.

Storleken av det inkomstbortfall för statsverket, som det angivna sparkontosystemet skulle komma att föranleda, är givetvis svår att mera exakt ange. En ungefärlig uppfattning om inkomstbortfallets storlek bör det dock vara möjligt att nå. Antages att tio procent av samtliga skattskyldiga tecknar sparkonton och att i genomsnitt 1 000 kronor för år insättes å sparkontona, skulle det preliminära inkomstbortfallet för staten för helt år kunna beräknas till ca 70 miljoner kronor, varav ca 20 miljoner kronor skulle falla på det första budgetåret. De angivna beloppen representerar emellertid inte ett definitivt skattebortfall eftersom beskattning skulle ske vid uttag antingen helt eller — vid flerårssparande — delvis. Genom den föreslagna konstruktionen torde man kunna beräkna att ungefär hälften av de insatta beloppen skulle bli återförda till beskattning. Den viktigaste omständigheten som bör beaktas i detta sammanhang är dock, att det kortsiktiga inkomstbortfallet för det allmänna mer än väl skulle komma att uppvägas av de sparade beloppens storlek. Det i exemplet ovan angivna inkomstbortfallet på ca 70 miljoner kronor motsvaras sålunda av ett sparat belopp av inemot 400 miljoner kronor. Samhällsekonomiskt leder systemet inte minst på längre sikt till en förstärkning av folkhushållets ekonomi genom det tillskott i sparandet som kan förväntas.

Som bilaga till denna motion fogar vi ett utkast till förordning om skattesparkonto, vilket uppbyggts i enlighet med de i det föregående angivna grunderna. Vi föreslår, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att ett förslag om skattesparkonton framlägges för årets höstsession, så att ett dylikt system kan börja tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1961. Det bifogade utkastet till förordning bör kunna tjäna som god grundval för utarbetande av en definitiv författningstext.

En eventuell vidare utveckling av reformen kan sedan följa, när pågående utredning blivit färdig.

Med hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att förslag framlägges för årets höstsession om skattelättnad för sparande och extrainkomster i enlighet med ovan angivna grunder.

Stockholm den 27 januari 1960

O. Malmberg

Manne Ståhl

Bertil Ohlin

Bertil von Friesen

Henning Gustafsson

Sven Wedén

i Skellefteå

Sven Gustafson

i Göteborg

Bilaga**Förslag**

till

Lag

angående rätt till begränsad skattelättnad i vissa fall vid insättning av medel å särskilt sparkonto

Härigenom förordnas som följer.

§ 1.

Fysisk person, som under hela beskattningsåret varit här i riket bosatt och som fyllt 15 år, äger under de förutsättningar och i den utsträckning nedan anges åtnjuta *dels* avdrag vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt för insättning på sparkonto i bank (skattesparkonto), *dels* ock nedsättning i preliminär A-skatt för sådan insättning.

Sådant avdrag (sparavdrag) skall vid taxering anses utgöra allmänt avdrag, varom förmäles i 4 §, 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt och 46 §, 2 mom. kommunalskattelagen.

2 §.

Sparavdrag utgör högst 3 000 kronor för ett och samma beskattningsår.

För att komma i åtnjutande av sparavdrag skall skattskyldig före beskattningsårets utgång av sin inkomst under beskattningsåret inbetala motsvarande belopp på skattesparkonto i bank. Göres insättning genom arbetsgivares försorg må dock insättning ske senast den 18 januari taxeringsåret.

Sparavdrag må ej åtnjutas med mindre den skattskyldiges tillgångar i förhållande till skulderna beräknade jämlikt KF om statlig förmögenhetsskatt enligt allmän självdeklaration ökat i jämförelse med den vid föregående års taxering uppgivna förmögenheten med minst sparavdragets belopp. Skattskyldig som ej tidigare i sin självdeklaration redovisat förmögenhet skall på heder och samvete försäkra att hans tillgångar i förhållande till skulderna sedan föregående beskattningsår ökat med sparavdragets belopp. Skattskyldig skall årligen så länge som sparavdrag åtnjutes i sin allmänna självdeklaration redovisa tillgångar och skulder.

Sparavdrag skall utföras med ett i jämna hundratal kronor nedåt avrundat belopp.

Skattskyldig må endast göra insättning å ett skattesparkonto. Har skattskyldig i strid mot denna bestämmelse upplagt skattesparkonto i mer än en bank, må avdrag erhållas endast för insättning i det först öppnade kontot.

Sparavdrag må ej vidare tillgodoräknas, när gjorda insättningar på skattesparkontot sammanlagt uppgå till 30 000 kronor. Vid beräkning av detta belopp skall ränta ej medräknas.

§ 3.

Utan hinder av vad i 2 § första stycket stadgas, må skattskyldig åtnjuta avdrag för högre belopp, därest hans taxerade inkomst till statlig inkomstskatt med mer än en tredjedel överstiger den av taxeringsnämnd vid näst föregående års taxering åsatta taxerade inkomsten till sådan skatt.

§ 4.

Till ledning för bestämmande av belopp, för vilket avdrag yrkas, skall den skattskyldige foga utredning enligt av riksskattenämnden fastställt formulär ävensom besked från banken rörande verkställda insättningar.

Det åligger skattskyldig, som åtnjuter sparavdrag vid taxering enligt denna lag, att i självdeklaration varje år lämna uppgift rörande storleken vid beskattningsårets utgång av hans tillgodohavande å skattesparkontot jämte därefter av arbetsgivare senast den 18 januari taxeringsåret å kontot insatta medel.

§ 5.

Belopp för vilket avdrag åtnjuts vid taxering skall, där ej nedan annorlunda stadgas, upptagas såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet i hemortskommunen för det beskattningsår, då uttag från sparkontot sker. Härvid skola gjorda insättningar, för vilka avdrag åtnjuts, först anses uttagna. Till intäkt varom här är fråga räknas ej uppburen ränta å sparkontot.

Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet skall vid uttag hänföras 70 procent av det belopp som inestätt å sparkonto mer än tre men mindre än sex år räknat från utgången av det beskattningsår, vartill avdrag för insättning hänför sig, samt 35 procent av de belopp, som inestätt å konto mer än sex år räknat från sistnämnda beskattningsår.

Då belopp uttagas från skattesparkonto, skola tidigare insatta belopp anses uttagna före senare insatta belopp.

§ 6.

Skattskyldig, som har att erlägga preliminär A-skatt enligt uppbördsförordningen, må erhålla nedsättning av löneavdrag, därest arbetsgivaren vid lönetillfälle för hans räkning insätter medel på skattesparkonto.

Nedsättningen innebär, att löneavdrag för preliminär A-skatt, som enligt 3 §, 2 mom. första punkten, 3 stycket uppbördsförordningen anges i skattetablell, skall beräknas på den skattskyldiges inkomst minskad med sparkontotsnedsättningen.

Insättning vid avlöningstillfälle genom arbetsgivares försorg på skattesparkonto må vid veckolön ej understiga 25 kronor och vid månadslön 100 kronor.

Det åligger arbetsgivare att i kontrolluppgift enligt 34 § taxeringsförordningen ange, vilka insättningar till skattesparkonto som skett genom hans försorg.

§ 7.

Skattskyldig skall uppvisa skattekort vid uttag från sparkonto.

Bank skall vid uttag från sparkonto innehålla och till i skattekortet angiven uppbördsmyndighet såsom preliminär skatt inbetala 25 procent av uttaget.

Bank skall gentemot statsverket svara för att sådant avdrag sker på samma sätt som i uppbördsförordningen finnes föreskrivet i fråga om arbetsgivares ansvar för arbetstagares skatt.

§ 8.

Sparkonto må öppnas hos bank, sparbank eller efter Konungens förordnande annan penninginrättning.

Bank skall senast den 31 januari vart år till länsstyrelsen i det län, där vederbörande kontohavare är bosatt, lämna kontrolluppgift rörande skattesparkonto. Sådan kontrolluppgift skall innehålla uppgift om gjorda **insättningar och uttag ävensom ränta samt om skattebelopp, som innehållits, med angivande i varje fall av tidpunkten därför.**

Närmare bestämmelser om skattesparkontots förande och kontrolluppgiftens beskaffenhet utfärdas av Konungen.

§ 9.

Avlider skattskyldig, som innehar skattesparkonto, skola medlen å kontot, därest de ej skiftas, återföras till beskattning hos dödsboet senast sex år efter utgången av det år, då dödsfallet inträffade.

Tillföres dödsbodelägare genom arvsskifte medel å skattesparkonto eller finnes endast en dödsbodelägare, skola medlen genast återföras till beskattning hos dödsboet för det år skiftet äger rum eller arvingen tillträder boet.

Har vid bodelning make tilldelats medel å skattesparkonto, som tillhört andra maken, skall samtliga medel återföras till beskattning hos andra maken för det år bodelningen ägt rum.

§ 10.

Överlåter eller pantsätter skattskyldig skattesparkonto skola medlen återföras till beskattning för det år åtgärden äger rum.

Skattskyldig må utan att medlen återföras till beskattning ställa skattesparkonto som säkerhet för uppförande av egna hem eller förvärv av bostadsrätt i nyuppfört hus. Skulle skattesparkonto i dylikt fall tagas i anspråk som pant för fullgörande av den skattskyldiges förbindelse, skall beloppet återföras till beskattning hos den skattskyldige.

§ 11.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnar oriktiga uppgifter till ledning för bestämmande av sparavdrag, stadgas i skattestrafflagen.

§ 12.

Närmare bestämmelser om tillämpningen av denna lag utfärdas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den — — —.